

Limba românilor din Spania. Urme ale spaniolei în româna scrisă. Construcția creativă: „rumañola”

Ofelia Mariana UȚĂ BURCEA

Realități lingvistice

În ultimii ani, afluența constantă de emigranți români în Spania a dus la formarea unei puternice comunități românești concentrată în zona Madridului, a Castiliei la Mancea sau a Cataluniei. Într-o țară care se remarcă printr-o mare diversitate culturală și lingvistică, comunitatea română își construiește propria sa identitate culturală, departe de țară.

Casteliana este limba spaniolă oficială a statului, dar sunt recunoscute și catalana, euskera și galiega, ca limbi oficiale, în anumite regiuni ale țării. Acestea se vorbesc atât în domeniul privat, cât și la nivel instituțional. Bogăția diferitelor forme lingvistice ale Spaniei face parte din patrimoniul său cultural.

Românii provin dintr-un spațiu multicultural, unde diferite limbi minoritare, cum ar fi germana și maghiara, sunt oficial recunoscute. Mai mult decât atât, ei sunt conștienți de faptul că propria lor limbă și cultură s-au dezvoltat într-un contact intensiv, permanent, cu diferitele etnii, ca slavii, ungurii, turcii, precum și cu popoare de limbi romanice.

Motivația studiului

Studiul nostru, care se realizează sub egida proiectelor de cercetare din Departamentul de Filologie Romanică, a Facultății de Filologie, din cadrul Universității Complutense, Madrid, proiecte promovate de prof. dr. Eugenia Popeanga Chelaru, este dedicat prezenței fenomenului denumit „rumañol”. „Rumañola” e un amestec de română și spaniolă, rezultat în timpul proceselor *Interlanguage* (rom.: *Limba Intermediară* n.n.), între L1 și L2, fenomen lingvistic produs la nivelul limbajului scris și oral, caracteristic imigranților români care trăiesc acum în Spania. În această realitate lingvistică încercăm să analizăm fenomenul, în primul rând pentru a-i cunoaște mecanismele și dimensiunile și, nu în ultimul rând, pentru ca românii să conștientizeze posibilitatea de a-și cultiva propria limbă și cultură într-o țară care se evidențiază tocmai prin marea sa diversitate culturală și lingvistică.

Documentația

S-au selecționat 205 mostre de limbă, din 545 texte:

- textele elevilor¹;
- anunțuri de pe stradă;
- curier electronic personal.

Centre² de selecție:

Vârste	Timp în Spania	Folosec mai mult:	Consideră că mai bine:	Le place să folosească mai mult:	Cum își apreciază spaniola	Cum își apreciază româna
I între: ...și între	I între: ...și între	Spaniolă/ Română	Vorbesc/ Scriu	Spaniolă/ Română	Bună/ Foarte Bună/Slabă	Bună/ Foarte Bună/Slabă
8 – 16 ani	1 - 6 ani	S- 20 R- 10	V – 20 S- 10	R – 25 S - 5	B – 17 FB- 8 S – 5	FB- 10 B – 15 S – 5

2. Centre³:

Vârste	Timp în Spania	Folosec mai mult:	Consideră că mai bine:	Le place să folosească mai mult:	Cum își apreciază spaniola	Cum își apreciază româna
Intre...și între	Între: ...și între	Spaniol/ Româna	Vorbesc/ Scriu	Spaniola/Româna	Bună/ Foarte Bună /Slabă	Bună/ Foarte Bună /Slabă
7-12 ani	3-5 ani	R=: 4 Catalană:4	V- 5 S - 3	Catalană -6 R 2	FB – 5 B –3	FB- 4 B=4

3. Centrul⁴:

Vârste	Timp în Spania	Folosec mai mult:	Consideră că mai bine:	Le place să folosească mai mult:	Cum își consideră spaniola	Cum își consideră româna
Între... și între	Între...și între	Spaniola/ Româna	Vorbesc/ Scriu	Spaniola/ Româna	Bună/Foarte Bună /Slabă	Bună/ Foarte Bună /Slabă
10 și 18 ani	3 - 14 ani	S=18 R=2	V=19 S=1	S= 18 R= 2	FB= 4 B=6	FB=2 B =18

¹ Centre de selecție ale textelor elevilor: cinci centre școlare unde se predă Limba, cultura și civilizația română (din anul școlar 2007-2008) și Centrul Hispano-Rumano din Alcalá de Henares.

² CEIP Pompeu Fabra – Mollerussa, CEIP Terres de Ponent- Llerida, IES Escola del Treball - Llerida. Prof. Angelica Marinela Gaina. Total elevi: 40. Selecționați: 30.

³ CEIP Torre Barona & CEIP Lluís Vives - Castelldefels. Prof. Adriana Maria Saftiu. Total elevi: 20. Selecționați: 8.

⁴ IES Antonio Machado Madrid IES El Pinar –Alcorcón Madrid. Prof. Elena Mihaela Cucu. Total elevi: 35. Selecționați: 20.

4. Centre⁵:

Vârste	Timp în Spania	Folosesc mai mult:	Consideră că mai bine:	Le place să folosească mai mult:	Cum își consideră spaniola	Cum își consideră româna
Între...și între	Între...și între	Spaniola/Româna	Vorbesc/ Scriu	Spaniola/Româna	Bună/Foarte Bună /Slabă	Bună/Foarte Bună /Slabă
7-17 ani	6 luni- 10 ani	S=23 R=12	V=31 S=23	R=11 S=34	B=15 FB=20	FB=20 B=10

5. Centre⁶:

Vârste	Timp în Spania	Folosesc mai mult:	Consideră că mai bine:	Le place să folosească mai mult:	Cum își consideră spaniola	Cum își consideră româna
Între...și între	Între...și între	Spaniola/Româna	Vorbesc/ Scriu	Spaniola/Româna	Bună/Foarte Bună /Slabă	Bună/Foarte Bună /Slabă
10 și 18 ani	3 -14 ani	S=13 R=12	V=19 S=6	S= 15 R= 10	FB= 6 B=16 S=3	F B=11 B =14 S=0

6. Centrul⁷ :

Vârste	Timp în Spania	Folosesc mai mult:	Consideră că mai bine:	Le place să folosească mai mult:	Cum își apreciază spaniola	Cum își consideră româna
Între...și între	Între...și între	Spaniola/Româna	Vorbesc/ Scriu	Spaniola/Româna	Bună/Foarte Bună /Slabă	Bună/Foarte Bună /Slabă
7-34 ani	1-5 ani	S=2 R=4	V=6 S=0	S=2 R=4	FB=3 B=3	FB=4 B=2

Adulți⁸ :

Vârste	Timp în Spania	Folosesc mai mult:	Consideră că mai bine:	Le place să folosească mai mult:	Cum își consideră spaniola	Cum își consideră româna
Între...și între	Între...și între	Spaniola/Româna	Vorbesc/ Scriu	Spaniola/Româna	Bună/Foarte Bună /Slabă	Bună/Foarte Bună /Slabă
23-58 ani	3 -30 ani	S=7 R=4	V=6 S=5	R=7 S=4	FB=9 B= 2	FB=8 B=3

⁵ Coslada la : CEIP Séneca, IES Luis Braille, IES La Cañada și la Ambasadă Română din, Madrid. Prof. Carmen Elena Pogonici. Total elevi: 57. Selecționați: 35.

⁶ CP Isidro Almazan, Guadalajara, IES José Luis Sampedro, Guadalajara si IES San Isidro, Azuqueca de Henares. Prof. Eleonora Gaspar. Total elevi: 52. Selecționați: 25.

⁷ Hispano-Rumano de Alcalá de Henares . Consejería de Inmigración y Cooperación de la Comunidad de Madrid. Prof. Mihaela Petrache. Total elevi: 35. Selecționați: 6.

⁸ Adulți selecționați (din emailuri personale): 11. Majoritatea sunt cu studii universitare și sunt în Spania de cel puțin 3ani, iar unii – chiar de mai mult de 10 ani.

Analiza Limbii Intermediare *Interlanguage*(IL)

Premiza: Limbi în contact.

În procesul de învățare a unei limbi străine, elevul produce un sistem lingvistic de tranziție numit IL (*Limba Intermediară*): sistem rezultat din combinația limbii materne cu limba străină pe care o studiază .

Analiza producțiilor lingvistice ale vorbitorilor non nativi, a arătat că această limbă are caracteristici specifice, particulare, care nu aveau de-a face nici cu limba maternă (LM) a elevului, nici cu limba pe care o învață. Odată cu Selinker (1972), s-a generalizat termenul tehnic de *Interlanguage* pentru a ne referi la sistemul lingvistic al unui non nativ. (Marta Baralo 1968)

Procesele sistemului IL (*Limbii Intermediare*) după M. Baralo și A. Kristalowska (2004) sunt:

1. Simplificarea: folosirea unui sistem simplificat, pentru a evita unele structuri, ca de exemplu: *eu a veni la tu*.

2. Hipergeneralizarea: aplicarea unei reguli dincolo de domeniul său de definiție: „Scuzați-mi absențele și *deranjarea*”; „Dulapuri pentru *unelte de gătit*”; „Profesorii să fie mai *blânzi*”.

3. Fosilizarea: tendința persistentă a vorbitorului de conservare în *Limba Intermediară*, în mod inconștient, a elementelor, regulilor sau a unor aspecte lingvistice care nu corespund cu cele ale noii limbi (la nivelul aricolului, marcatorilor de gen și număr, diferitelor structuri și aspecte verbale), tendință ce duce la tot felul de erori lingvistice, care se pot permanentiza, „fosiliza”, dacă nu se iau măsuri la timp. Exemplu: „Cu tot tipul de *cultivație*.”

4. Permeabilitatea: datorită faptului că o regulă nu s-a fixat bine, există o mare varietate de producții instabile. Unii autori consideră *permeabilitatea* ca principala cauză a fenomenului de *fosilizare*. (Liceras 1985)

5. Variabilitatea: se referă la influențe externe, cum ar fi: factorii afectivi și contextul comunicării, tipul de activitate pe care o face cel care învață, gradul său de atenție la conținutul sau forma structurilor lingvistice. Exemplu: „Mersi. Mai vorbim. Pa” „Mulțumesc mult. Te salut.”

6. Construcția creativă: aceasta duce la creația de cuvinte noi, inexistente în limba străină ori cea maternă a învățăcelului. Uneori este vorba despre cuvinte ce ar putea foarte bine să existe: *asociații alcalaine*; *am gripă intestinală*.

7. Transferența. Distingem două tipuri: a) transferența *pozitivă*: „...de la Centru Comercial” pentru: „...de la *Centrul Comercial*” (del *Centro Comercial*); „un salut” (un *saludo*); „salutări” (*saludos*). b) tranferența *negativă*: „... să nu trimită teme” sau ca în cazul: „am lucrat ca pion la *pintură*”.

8. Interferența: când un individ, la schimbarea limbii, nu reușește sau refuză să învețe noua limbă corect, se produc amestecuri de elemente din ambele: „Sânt *un alumn de clasa a VII-a care*”.

Terminologia

Denumirea este ea însăși un amestec de cuvinte, din numele celor două limbi: rumano+español (termenii din spaniolă). De ce „*rumaño*l”? În primul rând,

pentru a respecta teritoriul de formare, care este Spania, unde suntem „(los) rumanos, que hablan el rumano” (români(i) care vorbesc româna). În al doilea rând, pentru a nu se confunda cu *romagnol*, care în spaniolă devine *romañol*, un dialect al provinciei italiene Emilia Romagna (*romañol* (eml) *romañolo*, *emiliano-romañolo*). Dialectul *romañol* se vorbește en Italia (3.531.780 vorbitori) și în San Marino (20.112 vorbitori).

Tabel principal cu rezultatele proceselor IL (Limbi Intermediare)

ÎMPRUMUTURI	ADAPTĂRI	CREAȚII
TRANSFERENȚE	INTERFERENȚE	CONSTRUCȚIA CREATIVĂ
Apartament(...) si remodelat	Apartament cu 3 dormitoare	Mulțumesc că eați citit
Mai puțin... că pesa mucho	...vezi că țam lăsat banii...	Dulapuri pentru unelte de gătit
că cumpăr yo	Te pup mama ai grijă de tine	Azi la ora de istorie
O sa cumpar yo	Am 2 camere , un salon ...	Vino în parc la rambla
Numai ed.fizica și recreo	Un salut de evi	Acolo cum este fremea?
Centru comercial	Yo inciries o cameră	Bicicleta are are 20 de velocitați
(care) mejorează următorii ani	Sînt în park	
...(grija) de mi	Nu te preocupa ca...	Hola, salut sunt Luis
Alumnu Răzvan	Nu îți face griji pt mine (2)	Ședința pentru parinții
Fulanito, astazi (eu lipsesc)	Daca freti să mă quiemați	Hola mă quiem evelyn
Am fost la o consultă la	Un cațel quemat Lolo	Am început sa umblu pe PC (1)

medic	Am plecat la juacă	Eu doar umblam la jocuri (2)
...am tras persianele	Ciamă la numarul acesta:...	Sa nu trimita teme(2)
12 cloape diferente	Te pup. io fitu.	Sa nu facem examene
Sânt un alumn	Apart. cu salon si valcon	Profesorii să fie ma blânzi
...persoane agradabile	¡Pa! un pupic	Mă pot comunica cu prieteni
curs de () si nomina plus	Și daia nu sunt acasă	... puterea de să fac o scoală
am lucrat(...) la pintură	Cumpăr mașină preferibil Audi	A fosto explendid ,...
Să caut pe la empresele	An de fabricare	Bunicul meu o dat în ortu popii
astea...	...o baie pentru voi singuri	Spunei ca o să fiu apsent
cursuri de aux	...puate stau la ia ...	Să fie un psicolog
administrativo	Și săfie de trei clase pe zi	Pentru detalii contactați la nr.
Am inceput ca interna	Si mai multe pause	Profesoara nu im pune absencha
Am continuat ca externa	Facultatea de psicologie	pentuca am abut lechie
2 aere acondionate	Am 7 ani traind în spania	Sa te bagi pe net/pe mes
...sau ca și camarero	Ne vedem la nunta. Ceau!	Fuarte Frumos ...
ayudante de peluqueria	o duruto foarte tare stomagul	Am gripă intestinală
Apa si căladură de la	Dacă ar avia puterea	Hom cu mulchi musgii
comunidad	Cum mai este prin țară?	Cloape foarte antigi
Totul de la comunidad	Îți spun idea mia reală	Sunt foarte antige si fragile
Extranjeros, quieres ver	Foarte mare grije ...	În (casa) astă
Condiții bune. Fără fianță	Ași dori cu chocolată	O să aive loc în școlió
200€ si 0 fianța	Și recreatele să fie mai lungi	... în stare funcționabilă
Pret: 100€+50€ Fianta	Salut ce faci omule?	Frei să te comunic cu numarul
Instalador profesional	Calitați regasite în toată lumea	asociatii alcalaine
Antenas parabolica	Să aveți o zi bună. Salutări	Dragă profesoară
Salonul de acte al	Mai vorbim. Pa.	..ca acuma ma-m răcit
Universitatii	...în Bucuresti hora 10:00	Te rog grumos cumpă casa
Faci nr si apoi almoadilla	Te rog frumos poți să anunți	(niste) baixi
Ca este semipresencial	Mersi. Mai vorbim. Pa	Ședința va avea parte în sala de
Nu are covertura	Vă doresc o seară frumoasă	profesori
Am ramas fara saldo	Multumesc mult. Te salut	(avea) coci albaștri ...
Zile de Semana Santa	...am probleme. Mai vorbim.	Și cu dulapuri iclude
Închiriez cameră de	Să vin la clasele de astazii	Poți ca să vi la mine cu temele
matrimonioiu	Dacă vă trebe mașina sunați...	Casa are tot ce trebuie în ia
taller de confectionare	Sa aivă sală de masaji	Cân poti și daca pot.
Un pic de retroso	...o să lipsesc la clase	Nu pot veni că ma-m răcit
Le-am scos la impresora	Este o forma de histori	
...fac un efort in venir	fantastice.	
Treci un dia	Ședința osă aive loc	Păn când îmi trece ...
de paso da-mi un CV	Blond cu negru cu un colier	Scuzati-mi absențele si deranjarea
unde are prof. tutorie	roșu	...va spune notele ce am luat
con alguna teme	Nu este așa greu decât în țară.	prezentarea e pretioasa
Unde tocmai am ... actuat	Veniți mâine la hora 13:00	nu mai contati cu mine
s-a pus robotul tan pesado	Mai povestim noi...	Sânt un alumn de clas aVII-a...
Primit de la Consejería ...	Fremea aici e cam mereu cald	cu toate lucririle faine de luca
...ca peon în fabrica		Hom lucrător cauta lucru da
Am vazut montonul de		
mesaje		
Fara a sti de antemano		

	constru cci
Această consolă costă mult...	...un dineroso
Au jucat nouă equipe .	Alege-ti binele tinle!
Oci mici, albaștri... (era) chudată	Ramanem in contact... Închiriez loc pe salon
Femeie care a terminat de născut.	și pe fratele cât și să ne intretina
Lui care îl gaseste ofer recompensa	Ai puteai să mea duci temele ce ne dă
De vacanta am fost la România.	Yo am opt any.
Am trecut restul zilei.	O casă micuță pentru mine singur
O să aive loc la hora 18:30	Cu tot tipul de cultivatie
Tatăl meu avea niște familiari	Inainte de a-ti stabili un stop
Cu toate locurile de scapotabile	Am schimbat trei locura de munca
	Temele ce o să ne deie
...sa iti evalu éis situatia actuala	Poți sa-mi aduci lecțiile până cân sunt bine
Sa evalu éis realist nivelul	Tel. al lui Propietar
Am lucrat ca pion (la pintura)	Obstacolele care mi se vor interpon
Apa rece și caldura sunt la comunitate	Sucesul va fi învins cand ei vor lupta...
...scaune cu piele...	... in omagiu lui M.E.
Frei să...	negoț ca să ne poată menține
Are (...), balcon! Are de tot! Si inclus Jacuzzi!	Nu forte mic să ai vă o pistchino
Sa te comunicu cu numarul 4 calorifere pe toata casa	
Să spui la un prieten sa îmi deie.	
nu pot sa merg la ș cu ală	
Căldura de la comunitate	
Dacă vrei, clar	
... sa avizez la munca	
... că murit si daia	
Un salut, A.	
Recunoaște și garantizează	

Comportamentul lingvistic al diferitelor structuri ale vorbirii la nivelul competențelor lingvistice:

- Competența lexicală
- Competența fonetică
- Competența gramaticală

A. Unități lexicale care nu au corespondent în română, și ca atare se traduc diferit:

SPANIOLĂ	ROMÂNĂ	„RUMAÑOLĂ”
Me he quedado sin saldo	Am rămas fără credit	Am rămas fără saldo
No tiene cobertura	Nu are acoperire	Nu are covertura
Curso semipresencial	Curs fără prezență obligatorie	Curs semiprezențial
Armarios incluidos	Dulapuri în perete	Dulapuri iclude
Buenas condiciones. Sin fianza	Condiții bune. Fără acont.	Condiții bune. Fără fianță
Que mejoran los siguientes años	Care îmbunătățesc următorii ani	Care mejorează următorii ani
Preocupación por mi El alumno Razvan	Griji pentru mine	Grija de mi
Fulanito , hoy yo ...	Elevul Răzvan	Alumnu Răzvan
...a una consulta al médico	Cutărică, astăzi eu ..	Fulanito , astăzi eu
Curso de nomina plus	...la o consultație la medic	... la o consultă la medic
He trabajado como pintor	Curs de „Calcul salarial”	Curs de (..) și nomina plus
Como peón en fábrica	Am lucrat ca zugrav	Am lucrat (...) la pintura
Como peón en la pintura	Ca muncitor necalificat în fabrică	Ca peon în fabrica
Como camarero	Ca ajutor necalificat de zugrav	... ca pion la pintura
Días de Semana Santa	Ca ospatar	Ca și camarero
...recibido de la Consejería...	Zile din Săptămâna Patimilor primit de la Direcția...	Zile de Semana Santa Primit de la Consejeria...
Pásate un día por aquí	Treci într-o zi pe aici	Treci un dia
Saber de antemano	...(a) și dinainte	(a) sti de antemano
De paso dejame un CV	...în trecere lasa-mi un CV	De paso da-mi un CV
Donde tiene el/la prof. la tutoría	Unde are prof. Cabinetul (unde e Cabinetul prof.)	Unde are prof. tutorie
He visto un montón de mensajes	Am văzut mulțimea de mesaje	Am văzut montonul de mesaje
Se puso el robot tan pesado...	A fost robotul așa enervant...	...s-a pus robotul tan pesado
...con algun deber	...cu vreo temă	Con alguna teme
He empezado como interna	Am început ca menajeră cu casă și masă	Am început ca internă
He continuado como externa	Am continuat ca menajeră la plata cu ora	Am continuat ca externă
Sólo educación física y recreo	Numai educație fizică și (<i>pauze</i>) și recreații	Numai ed. fizică și recreo
He bajado las persianas	Am tras storurile	...am tras persianele
Un poco de retraso	Un pic de (<i>puțină</i>) întârziere	Un pic de retraso
Ayudante de peluqueria	Muncitor necalificat la coafor	Ayudante de peluqueria
Haces el n ^o y después almohadilla	Formezi nr și apoi tastezi „diez”	Faci nr și apoi almoadilla
Reconoce y garantiza	Recunoaște și garantează	Recunoaște și garantizează
Mi padre tenía algunos familiares	Tatăl meu avea niște rude	Tatăl meu avea niște familiaři
Asociaciones alcaláinas	Asociații din Alcalá	Asociații alcalaine

B. Introducerea de unități lexicale spaniole, asemănătoare unora din LR:

ESPAÑOL	RUMANO	„RUMAÑOLĂ”
(Voy a comprar) yo	Variante regional, oral: io (eu)	O să cumpar yo
A las 18: 30 horas	La orele 18:30	...hora 18:30
...para auxiliar	... pentru personal	...de aux
administrativo	administrativ	administrativo
2 instalaciones de	2 instalații de aer	2 aere
aire acondicionado	condiționat	acondicionate *
Agua y calefacción	Apă și căldura de la	Apă și căldura de
(central) de la comunidad	Asociația de locatari	la comunidad
Todo de la	Totul de la Asociație	Totul de la
comunidad		comunidad
Alquilo habitación	Închiriez camera pentru	Închiriez cameră
para un matrimonio	o familie	de matrimoniu
Instalador	Instalator profesional	Instalador
profesional		profesional
Antenas	Antenă parabolică	Antenas
parabólicas		parabolica
Salon de Actos	Sala de festivități	Salonul de acte al
		universității
Taller de costura	Atelier de confecții	Taller de
		confecționare
He sacado de la	Am scos de la	Am scos de la
impresora	imprimantă	impresoră
Se esfuerzan en	Fac un efort să vină...	Fac un efort în
venir...		venir...
Personas	Persoane agreabile	persoane
agradables		agradabile
No te preocupes,	Nu-ți fă probleme,	Nu te preocupa
compro yo	cumpăr eu	cumpar yo
(Doce) diferentes	(Douăsprezece) diferite	12 diferente

Comportamentul lingvistic (CL) la nivel de interferențe lexicale.
Falșii prieteni

SPANIOLĂ	ROMÂNĂ	„RUMAÑOLĂ”
...como pintor	...ca pictor	lucrez la pintura
...para un	... pentru o familie	...cameră de
matrimonio		matrimoniu
Con algún deber	Cu vreo țemă	Con alguna teme
Como peon en ...	Ca muncitor	Ca peon în / pion la...
	necalificat	
Ayudante de	Personal	Ayudante de
peluqueria	necalificat pentru coafor, frizerie	peluqueria
Calefacción	Încalzire centrală	...căldura de la
central de la comunidad	de la Asociația de locatari	comunidad

Aire acondicionado	Aer condiționat	Aere acondicionate
Personas agradables	Persoane agreabile	...persoane agradabile
He bajado las persianas	Am tras storurile	...am tras persianele
No te preocupes, compraré yo	Nu-ți fă probleme, voi cumpara eu	Nu te preocupa cumpar yo
Mi padre tenía algunos familiares	Tatăl meu avea niște rude	Tatăl meu avea niște familia ri

Comportamentul lingvistic (CL) la nivel fonologic. Modificări de sunete în vorbirea românilor:

“RUMAÑOLĂ”	ROMÂNĂ	SPANIOLĂ
... înciries o cameră (era) ch udat	...în ch iriez (Era) ci udat	...alquilo una habitación (Era) estraño
...sînt în park	...sunt în parc	...estoy en el parque
Cu oci mici,	Cu ochi mici	Con ojos pequeños
...mă qu iem evelyn	...mă cheamă Evelyn	...me llamo Evelyn
Daca freti să mă quiema și	Dacă vreți să mă che mați	Si queréis llamarme
Un câțel quemat Lolo	Un câțel chemat (pe nume) Lolo	Un perro que se llama
... avia puterea	... avea puterea	...tenía el poder
...cu salon si valcon	...cu salon și balcon	...con salón y balcón
... multe pause	...multe pauze	...muchos recreos
...cu chocolată	...cu ciocolată	...con chocolate
...să aive loc	...să aibă loc	...que tenga lugar
...la juacă	...la jocă	...a jugar
... merg la școală	...la școală	...a la escuela
Te rog grumos...	Te rog frumos...	...por favor...
... forte mic	... foarte mic	...muy pequeño
...să aivă o pistchino	...să aibă piscină	...que tenga una piscina
...în ia	...în ea	...en/dentro de/ ella
Fuarte Frumos.	Foarte frumos	...muy bonito

... foarte antige	...foarte antice (vechi)	... muy antiguas
(El e) apsent...	...(el e) absent...	...(el) falta...
Ciamâ la numărul acesta:	Sună (cheamă) la numărul acesta: ...	Llama a este número:...

Comportamentul lingvistic (CL) la nivelul construcțiilor gramaticale:

“RUMAÑOLĂ”	ROMÂNĂ	SPANIOLĂ
3 dormitoare Apartament cu camere	Apartament cu trei	Apartamento con tres dormitorios
Sa nu trimita teme(2)	Să un ne dea teme	..que no mande deberes
Lui care îl gasește ofer recompensa.	Ofer recompensă / celui care/ cui/ îl gasește	Recompenso al que lo encuentra
...calorifere, balcon! Are de tot!	...calorifere, balcon, are de toate!	...balcón. Tiene de todo.
De vacanta am fost la România	În vacanță am fost în România	De vacaciones me fui a_Rumanía
Femeie care a terminat de născut	Femeie care tocmai a nascut	Mujer que acaba de dar a luz
Nu este așa greu decât în țară	Nu este așa de greu ca în țară	No es tan difícil como en el país
Calități regasite în toată lumea	Calități care se regasesc la toată lumea	Cualidades que se encuentran en todo el mundo
prezentarea e pretioasa	Prezentarea e nemaipomenită	La presentación es preciosa
baie pentru voi singuri	Baie doar pentru voi	Baño para vosotros solos
Trebuie sa avizez la munca	Trebuie să anunț la muncă	Tengo que avisar al trabajo
Am 7 ani traînd în spania	Sunt de 7 ani în Spania	Llevo 7 años viviendo en España
blond cu negru cu un colier roșu	Galben cu negru, cu zgardă roșie	Rubio con negro , con un collar rojo
Cum mai este prin țară?	Ce mai e nou prin țară?	¿Cómo van las cosas por el país?
O să lipsesc la clase	Voi lipsi la ore	Faltaré a las clases
Am trecut restul zilei afară	Am petrecut restul zilei afară	He pasado el resto del día fuera

...scaune cu	...scaune de piele	...sillas de piel
piele		
..nu mai contati	nu mai con tați pe mine	No contéis más
cu mine		con migo

CL la nivel gramatical: folosirea verbului spaniol, în locul celui românesc:

ROMÂNĂ		SPANIOLĂ
CREAȚII	FORME CORECTE	
Să nu trimită teme	Să nu dea teme	Que no manden deberes
Să nu facem examene	Să nu dăm examene	Que no hagamos exámenes
Trebuie să avizez	Trebuie să anunț	Tengo que avisar al trabajo

CL la nivel gramatical: unele relative se comportă după modelul limbii spaniole:

ROMÂNĂ		SPANIOLĂ
CREAȚII	FORME CORECTE	
...notele ce am luat	Notele pe care le-am luat	La notas que he sacado
Lui care îl gasește	Celui care îl gasește	Al que lo encuentre

Comportamentul lingvistic al structurilor comunicării la nivelul competențelor pragmaticii culturale. Mediere Culturală „Rumañola” la nivelul pragmaticii culturale

CEEA CE SE SPUNE	CEEA CE VREA SĂ SPUNĂ	CEEA CE SE ÎNȚELEGE
1 (Bunicul meu) o dat în ortu popii	(Bunicul meu) a dat ortu popii (a murit)	(Bunicul meu) a dat în...(!)
2.Nu pot veni că ma-m răcit	Nu pot veni că am răcit	Nu pot veni că am murit
4.Am schimbat trei locura de muncă	Am schimbat trei locuri de muncă	Am schimbat trei ... <i>ne</i> bunie de muncă
3 Inainte de a-ti stabili un stop	Înainte de a-ti stabili un scop	Inainte de a-ti stabili un stop (o oprire)
4. Sucesul va fi în vins când ei vor lupta ???(când ei vor...)	Sucesul va fi în vins	E un nonsens
5. Alege-ti binele tinle! ;	Alege-ti binele tinle! ; [tinere]? [tintele]?	E un nonsens
6. Cu toate lucurile faine de lucra de ???	Cu toate lucurile faine	Ídem ¿????

După cum se poate vedea, cu excepția ultimelor trei situații comunicative, care sunt lipsite de sens, dată fiind lipsa de logică a frazei, celelalte cazuri prezintă, fiecare în parte, exemple de „creații” originale. În primul caz (1), se utilizează greșit expresia „a da ortu popii”, cu sensul de „a muri”, expresie care nu admite prepoziție, denaturând înțelesul comunicării. În al doilea caz (2), folosirea expresiei „a răci”, cu sensul de a se îmbolnăvi, în combinație cu pronumele reflexiv, are ca rezultat transmiterea unui mesaj eronat, care, luat în sens colocvial s-ar traduce prin „am murit”. În următorul caz (3), se folosește cuvântul spaniol „locura” (nebunie) pentru termenul românesc „loc”, în sintagma „loc de muncă”. În sfârșit (4), ultimul caz face confuzie între „scop” și „stop”, confuzie prin care se schimbă sensul enunțului.

Forme de politețe română

SPANIOLĂ	ROMÂNĂ	„RUMAÑOLA”
Querida profesora:..	Simată Doamnă profesoară,...	Dragă profesoară
Muchas gracias. Un saludo	Mulțumesc frumos (mult). Te sărut.	Mulțumesc mult. Te salut
¡Hola! ¿Qué tal, hombre?	Salut, ce mai faci?	Salut ce faci
Un beso mamá. Cuidate./	Te pup, mamă.	Te pup mama ai grijă de tine
Hablaremos. Saludos	(Bine) Mai vorbim . Te pup	Mai vorbim . Pa.
¡Qué tengáis un buen día!	(Vă doresc) (să aveți) o zi bună	Să aveți o zi bună. Salutări
Por favor, puedes avisarles... Si quieres, claro	Te-aș ruga frumos să anunți. Desigur, dacă poți	Te rog frumos poți să anunți tu Dacă vrei, clar
¡Hola! Me llamo Evelyn(a)	Salut, mă numesc/ cheamă / Evelyn(a)	Hola mă quiem evelyn
Un beso. (Adiós în limbaj colocvial)	Un pupic. „Pa”(în limbaj colocvial)	¡Pa! un pupic
No te preocupes (por mi)	Nu îți face griji (pentru mine)	Nu te preocupa
Un saludo de Evi	Salutari de la Evi	Un salut de evi
Por favor, hazme el favor de.../	Te-aș ruga să-mi faci un serviciu	Te rog sa îmi faci o favoare pentru A
Estaremos en contacto	Ținem legatura	Ramanem in contact...
Por favor.../	Te rog frumos...	Te rog grumos...
Hablaremos /	Mai vorbim	Mai povestim noi.

Câteva observații:

1. Remarcăm construcția *Dragă profesoară* în locul celei corecte din limba română: *Stimată Doamnă profesoară*, urmată de virgulă (și nu de două puncte ca în limba spaniolă), formulă de adresare ce respectă nivelul ierarhic.

2. *Un salut de evi (Evi)* calchiază forma spaniolă: *Un saludo de Evi*, pentru că în românește ea devine: *Un salut de la Evi*.

3. Salut ce faci omule, formulă româno-spaniolă, căci cea românească este: *Salut, ce mai faci?* (omule), iar cea spaniolă e: *¡Hola! ¿Qué tal, hombre?* Și într-un caz și în altul ea aparține limbajului colocvial.

4. *Te rog să îmi faci o favoare* e o copie după rugămintea spaniolă: „Por favor, hazme el favor de...”. Corect ar fi: *te rog/te-aș ruga să-mi faci un serviciu...*, ori: *te rog să+ Vb* („por favor+ Vb”)

5. Calchiera expresiei spaniole: *No te preocupes por mí*, a avut ca rezultat în „rumaňol”: *Nu te preocupă ca eu...* ceea ce, corect, în română ar fi: Nu-ți fă/face griji pentru mine.

6. Avem aici cuvântul folosit la finalul unei conversații: „Pa”, scris în forma exclamativă inconfundibilă, tipică limbii spaniole (cele două semne de exclamare), urmată de exprimarea formei afective specifică limbii române colocviale, cu: *un pupic*.

Analiza probelor lingvistice demonstrează prezența fenomenului nu doar la nivelul competențelor lingvistice, ci și la cel al competenței pragmatice, unde semnalăm destule transferențe și interferențe. Asta se întâmplă atât datorită caracteristicilor comune ale celor două limbi, cât și a celor proprii fiecăreia în parte, care pot ajuta sau, dimpotrivă, pot îngreuna procesul învățării limbii. Dacă la aceasta se adaugă lacunele personale, când este vorba de nivelul de cunoaștere a limbii materne, înțelegem mai bine, cum și de ce apar fenomenele văzute anterior (simplificarea, hipergeneralizarea, fosilizarea, permeabilitatea, variabilitatea, transferența, interfezența și, nu în ultimul rând, construcția creativă), fenomene caracteristice procesului IL (*Limbii intermediare*), așa cum am încercat să arătăm aici. De altfel, să nu uităm că imigranții sunt persoane, în general, mai mult sau mai puțin exigente cu ei înșiși, în ceea ce privește forma în care vorbesc una sau alta, dintre limbi. Când ne referim la fenomenul lingvistic „rumaňol”, nu ne gândim doar la modificările de sunete, de transferență și interferență la nivelul structurilor morfologice, ci și la modificările de profunzime, la nivelul sintaxei comunicării, al structurării ei potrivit logicii limbii române în sine. Cu alte cuvinte, la nivelul competenței discursive (potrivit CERC¹, aceasta se referă la capacitatea individului de a ordona enunțuri pentru a produce structuri coerente de limbă), competență care, nu de puține ori, observăm că lasă de dorit. Acest aspect însă, va constitui subiectul unui studiu ulterior, care are ca punct de plecare analiza limbii române în textele publicate de românii din Spania în mass-media sau în volume proprii.

¹ CERC Cadrul Comun European de Referință pentru limbi (*sp*: MEQR), un document descriptiv, cunoscut după anul 2001, *Anul european al limbilor*.

Concluzii

Mostrele se completează între ele, oferind o viziune de ansamblu asupra comportamentului lingvistic al unităților lexicale la nivelul IL (Limbii Intermediare), în special asupra construcției creative, care a dus la apariția „rumañoilei” în vorbirea diasporei românești din teritoriul spaniol, cuprins între Madrid și Cataluňa, la momentul analizei.

Observăm că preferința declarată a vorbitorilor se împarte aproape egal între cele două limbi, dar, în textele aceluiași vorbitori remarcăm în multe cazuri alegerea variantei lexicale spaniole.

A. Preferința pentru cele două limbi:

	Timp în Spania	Folosesc mai mult	Consideră că mai bine	Le place să folosească mai mult:	Își consideră spaniola:	Își consideră româna
Între: ...și între:	Între: ...și între	Spaniola/ Româna	Vorbesc/ Scriu	Spaniola/ Româna	Bună/Foarte Bună/Slabă	Bună/Foarte Bună/Slabă
7-58 ani	9 luni-30 ani	S=68 R=65	V=96 S=52	S=85 R=59	FB=55 B=66 S=8	FB=56 B=68 S=5

135 de persoane

ROMÂNĂ

FB=50,37%; B= 41,48%; S=3,7%

Le place mai mult: 43,7%; Utilizează mai mult: 48,14%; Vorbesc mai bine: 71,11%; Scriu mai bine : 38,52%

SPANIOLA

FB= 40,7%; B=48,88%; S=5,95%

Le place mai mult: 62% ; Utilizează mai mult: = 50,37; Vorbesc mai bine:71,11%; Scriu mai bine: 38,52%

B. UL cele mai utilizate în textele analizate: preferința pentru varianta spaniolă

instalator	imprimanta	veni	condiționat	consultație	întreprindere
instalador	impresora	venir	acondicionado	consulta	empresa
acoperire	familie	zgardă	credit	ospătar	zugrăveală
covertura	matrimonio	collar	saldo	camarero	pintura
mulțime	elev	pauze	se cheamă	antice	întreține
monton	alumno	pausas	se llama	antiguas	mantener
diferite	o zi	sufragerie	rude	atelier	ore de curs
diferente	un día	salon	familiari	taller	clases

Și, nu în ultimul rând, adăugăm aici câteva mostre de română scrisă de unii intelectuali, „specialiști” ad –hoc ai „rumañoilei” (al căror nivel de limbă română vă lăsăm plăcerea sa-l descopereti). Sunt oameni care semnează în publicații române din Spania sau chiar le coordonează, iar unii au debutat în volum aici. Cu aceste exemple anticipăm astfel conținutul viitorului nostru studiu, care se va ocupa tocmai de analiza textelor scrise, semnate și publicate de românii care trăiesc în prezent în Spania.

„ANALIȘTII”	„ZIARIȘTII”	„CRITICIȘTII”

Înțelegem, așadar, că avem de-a face cu un fenomen destul de complex, pe care nu-l putem aborda doar la nivel lexical. Amintim doar în trecere aici, faptul că, și la acest nivel al vocabularului, un studiu mai aprofundat ar trebui să ia în seamă nuanțele regionale, care țin de locul de origine din țara de baștină, la care se adaugă cele din zona de rezidență din Spania.

După cum știm, limba este un un organism viu, în continuă transformare, dar din cele văzute, schimbarea merge uneori până la deformarea limbii și, orice nume i-am pune, ea este o abatere de la reguli și norme, extinzându-se la nivelul întregii competențe lingvistice și culturale a individului. Nu rareori trece dincolo de pragul limbajului colocvial, contaminând exprimarea scrisă a vorbitorilor români, care trăiesc și muncesc în afara granițelor țării. Să nu uităm că, așa cum arătam, unii chiar își câștigă existența scriind permanent articole în publicații românești din țara de adopție.

Ceea ce n-am dori, însă, ar fi ca vorbitorii de limbă română din afara granițelor țării să rămână prinși într-un spațiu al nimănui, unde, nemaifiind români, nici spanioli nu vor putea fi.

Fenomenul în sine, nu este nici nou, nici unic. România a trecut prin perioada franțuzismelor excesive, avem acum dovada *spaglishului*, în Spania, sau a invaziei de anglicisme în limba română actuală, ca să ne referim doar la aceste cazuri la îndemână și mai aproape de noi. Și nu reprezintă o noutate pentru nimeni faptul că, dincolo de îmbogățirea vocabularului – aspectul pozitiv al fenomenului, limbile-bază își pot risipi din conținut, și uneori din farmecul și subtilitatea ancestrală, a originii zămisirii, într-un prezent al veșnicei goane după modernism cu orice preț.

Nu e mai puțin adevărat că vorbind de globalizare, amintim și de dimensiunea interculturală a societăților noastre actuale care tind să devină societăți multiculturale și plurilingve. Din această perspectivă, când vorbim de interculturalitate ne gândim nu doar la cultura legitimă, a fiecărei țări, ci și la cea legitimată de tradiții și obiceiuri, norme și aspecte comportamentale moștenite, la care s-ar adăuga altele mai noi, produse ale societăților moderne și contemporane dobândite de individ prin adaptarea la nevoile societății în care trăiește și se formează.

Oare ne confruntăm cu o reeditare a mitului Babel în care începem să ne amestecăm limbile, până la confuzie, drept consecință a fenomenului globalizării? Căci, rămânând în același context, din perspectiva trăirilor civilizației contemporane, ieșirea din Țară este ieșirea din Paradis; cei plecați refac mitul adamic, trăind într-un alt loc (după ce „au mușcat” din Pomul Cunoașterii altei lumi), nostalgia celui din care au plecat.

Ce ar putea urma? Să fie dulcea deșteptare într-o Vale a Plângerii, cu dorul de casă? Atunci Feții-Frumoși, plecați prin străini după treabă, se vor întoarce din străini, la vatră, înstrăinați, cu trupul obosit și limba străină.

Dar, poate încă mai este timp...

Ne-am bucura dacă cele prezentate ar putea fi de folos cadrelor didactice care lucrează cu elevi români, pentru perfecționarea metodelor și strategiilor didactice, în vederea evitării greșelilor de fosilizare, salvând în același timp, ceea ce e de salvat – limba și cultura română –, nu doar pentru noi, ci și pentru cei care vor urma.

În același timp, considerăm că avem aici doar punctul de plecare pentru eventuale studii ulterioare, dată fiind complexitatea fenomenului.

Bibliografie

- Baralo 1998: Marta Baralo, *Teorías de adquisición de lenguas y su aplicación en la enseñanza del español*, Fundación Antonio de Nebrija, Madrid.
- Baralo, Krzystalowska 2004: Marta Baralo și Ágata Krzystalowska, *Teorías de adquisición de lenguas y su aplicación en la enseñanza de ELE*, Universidad Antonio de Nebrija, Madrid (în Cursul de MOLAELE 2006/2007).
- Blas 1991: Arroyo J. L. Blas, *Problemas teóricos en el estudio de la interferencia lingüística*, RSEL, 21/2, p. 265-289.
- Blas 1993: Arroyo José Luis Blas; *La interferencia lingüística en Valencia, (dirección: catalán-> castellano)* Estudio Sociolingüístico, Educación, disponibil parțial în: <http://books.google.es/books?id>
- Calvi 2001: Mª Victoria Calvi; “*Comprendere un testo spagnolo: trasparenze, opacità e falsi amici*” en Italiano e spagnolo a contatto, Atti del Convegno dell’Associazione Ispanisti Italiani, (Roma, 16-18 settembre 1999), Padova, Unipress, 2001, pp. 55-675.
- Calvi 2004: Mª Victoria Calvi *Aprendizaje de lenguas afines: español e italiano*”, Revista redELE, nr 1, iunie.
- Cantón 2006: Elena Otto Cantón, *Interferencias lingüísticas y lenguas afines; Adquisición de E/LE en un contexto plurilingüe. Transferencias lingüísticas del maltés, inglés e italiano*; en: <http://elenet.org/Publicaciones/>; ultima consultare: 29/04/2009.
- Dumitrescu 1968: Domnița Dumitrescu; *El español en la obra lingüística y filológica de B. P. Hasdeu*, AIH. Actas III în: http://cvc.cervantes.es/obref/aih/pdf/03/aih_03_1_035.pdf ultima consultare: 15/04/2009.
- Evenimentul Zilei 2007: Ziar românesc, nr din 14/11 în <http://www.infonews.ro/article87404.html>; ultima consultare: 2/05/2009.
- Higueras 2004b: Marta Higueras García, *Calve prácticas para la enseñanza del léxico*, Carabela, 56: 5-25, SGEL; Madrid.

- Marco Común Europeo De Referencia Para Las Lenguas: 2002; en http://cvc.cervantes.es/obref/marco/cvc_mer.pdf, ultima consultare: 15/05/2009.
- Martin del Rey 2004: María Antonia Martin del Rey, *Análisis de errores de la Interlengua de español en estudiantes italianos*, Máster Universitario (2002-2004) în: <http://elenet.org/publicaciones/> ultima consultare: 3/05/2009.
- Origini România 2009: Revista românească din Spania, din 12/05; 1/07; 1/08; în: <http://www.originiromania.com/>; ultima consultare: 1/08/2009.
- Roesler 2007: M. A. Patrick Roesler, *La integración lingüística de inmigrantes rumanos en Alicante* în <http://www.mepsyd.es/redele/revista11/PatrickRoesler.pdf> ultima consultare: 1/05/2009.
- Roldán1989: Eduardo Roldán, « ¿Qué es la interlengua?». *Documentos Lingüísticos y Literarios* 15: 11-12 în: www.humanidades.uach.cl/documentos_linguisticos/document.php?id=328; ultima consultare: 29/04/2009.
- Vázquez 2001: María José Vázquez, Domínguez; *En torno al concepto de interferencia* en: CL.A. a la C. 5/02/2001, disponibil în: <http://www.ucm.es/info/circulo/no5/dominguez.htm>, ultima consultare 15 mai 2009.
- Vinagre 2005: Laranjeira, Marga Vinagre, “El cambio de código en la conversación bilingüe: La alternancia de lenguas”, Arco –Libros, Madrid, 2005.
- UȚa Burcea 2007: Ofelia Mariana UȚa Burcea, *Los contenidos culturales en el aula de ELE*, Master Universitar (2006-2007) Universidad Antonio de Nebrija, Madrid.
- Weinreich 1974: Uriel Weinreich, *Lenguas en contacto. Descubrimiento y problemas*. Ediciones de la Biblioteca Universidad Central de Venezuela.

El Habla de los Rumanos de España. Trazos de español en el rumano escrito. La Construcción Creativa: El <Rumañol>

Nuestro trabajo se dedica al habla de los rumanos de España, al nivel de los textos escritos, dado que estamos hablando de dos lenguas en contacto, y de la inmigración rumana contemporánea.

Los datos ponen de manifiesto la presencia del ”*rumañol*”, un fenómeno específico de los procesos de la Interlengua, pero que parece seguir más allá de la IL, dado que casi todos los inmigrantes rumanos utilizan, actualmente, para comunicarse en España, *una mezcla de palabras rumanas y españolas*.

EL CORPUS: Se han seleccionado 205 muestras de lengua de los 545 textos. (Textos de los alumnos de los entros donde se imparten clases de LCCR, trabajos de un concurso de relatos cortos del Centro Hispano-Rumano de Alcalá de Henares, de la misma ciudad, algunos anuncios encontrados por las calles, y no por último, una selección de ensajes del correo electrónico personal).

Analizando los procesos lingüísticos al nivel de <Interlengua>, hemos encontrado muchas interferencias y transferencias, y *construcciones creativas*, las cuales hemos tratado como pertenecientes al „rumañol”. Hemos observado el *comportamiento lingüístico (CL)* de las *unidades léxicas*, al nivel fonológico y morfosintáctico de los enunciados.

Los ejemplos ponen de manifiesto la presencia del <rumañol> al nivel de la competencia lingüística y de la competencia cultural del individuo. Las formas del lenguaje coloquial penetran en el lenguaje escrito, provocando alteraciones tanto al nivel del español, como del rumano.

*Universitatea din Madrid
SPANIA*

ANEXE:

„ANALIȘTII”:

Fuziunea între limba română și cea spaniolă a fost numită Romaniol, dar până în prezent, nimeni nu a concretizat termenul, iar acesta este de fapt scopul și finalitatea dezbaterii. Pentru asta va fi necesar să se vorbească despre: influența socio-culturală care o lasă Spania asupra românilor de aici la nivel oral: rumañolul vulgar - rumañolul necesar - funcția utilă a limbii vorbite Romaniol (Rumañol) ca nou idiom - cuvântul între corectitudine și divagare - rumañolul scris. Fenomenul există și am dori să fie acceptat și cunoscut și în România, unde multe persoane consideră că cei care amestecă româna cu spaniola nu au respect pentru limba maternă.

Azvărlăți aici fie de probleme sociale, politice, economice sau pur și simplu prin anturaj sau familie români din diaspora, în necesitatea lor de integrare, alunecă într-un colaps total al limbii și spiritualității românești. Printre ei, și mai ales printre copiii lor apare fuziunea între limba română și cea spaniolă, sau poate chiar mai mult... dispare limba română și copilul adoptă o nouă limbă.

RUMAÑOL = JARGON, ALT IDIOM SAU REGIONALISM?

Între firescul meu și normal există o diferență ca de la individ la societate. Legile limbii sunt imperativul colectivului. Ei bine hai să despicăm firul în patru și să vorbim despre cuvinte ce par normale pentru colectivul românesc din Spania. Oare există în limba română vreunul dintre verbele: „a disfruta”, „a renova”, „a reforma”, „a guarda”? Trebuie să fim conștienți de faptul că o cantitate enormă de divagări lingvistice iau naștere atunci când se pierde contactul cu limba maternă. Inițiativa cursurilor în limba română, care s-ar zvonii ca există prin anumite școli pentru copiii românilor din Spania sunt prea puține pentru a opri valul rumañolului, însă s-ar putea vorbi despre

fenomen, poate chiar la o ședință cu părinții. Există de asemenea problema falsilor prieteni din limba română în limba spaniolă (false friends). Am întâmpinat în repetate rânduri cuvântul „constipat” care în limba spaniolă se aseamănă cu „constipado” care înseamnă răcit, sau prezentul „supun” folosit nu cu înțelesul normal „a supune = a aduce sub stăpânire sau în puterea sa” ci provenind ca jargon din limba spaniolă de la cuvântul „supongo” care în limba română înseamnă presupun. Am sesizat și alertat de multe ori diferite persoane. Am înțeles că acela este firescul cu care ar trebui să se lupte mulți oameni, poate prea mulți! Pare paradoxal, dar normalul și corectitudinea de care eu eram conștient, o sumedenie de oameni, în special copiii și tinerii nu o cunoșteau, răsturnând cu forța morfologică normalul peste firesc. Însă eu absurdul nu m-am simțit ofendat, ups! Pardon, ofensat și am înțeles că o sumedenie de tineri vorbesc astfel, folosind cuvinte apropiate lor din limba ... care limbă? Spaniola sau mai degrabă română? nici una nici alta? Un jargon sau argou? regionalism de după graniță? Un nou idiom? Oare ce-o fi?

MADRID, 1. IULIE 2009.

„ZIARIȘTII”:

Romaniol -Rumañol Limba creată artificial Asistăm la apariția unui "pidgin" adică utilizarea limbii pe care o utilizează imigranții în noul loc de rezidență sau socio-laboral Romaniol sau în original "rumañol" ar putea fi fuziunea sau amestecul dintre limba română și cea spaniolă (casteliana-vorbitorii în cea mai mare parte a Regatului Spaniei) Termenul denumit în argot "Romaniol" este o limbă a cărei fonologie, gramatică, și vocabular a apărut în peninsula iberică între anii 1995-2000. Emigranții (coloni) români plecați din România din motive politice până în 1995 și mai apoi din cauze economice și stabilite în peninsula iberică au început să modifice involuntar rădăcina cuvintelor românești la care au adăugat terminalele spaniole. La alte cuvinte rumañole se observă alegerea formulei de exprimare celei mai scurte. S-au inventat involuntar verbe, adjective, substantive care sunt utilizate doar în conversațiile din sânul familiilor române sau cele mixte. Este posibil ca asistăm la un fenomen de asimilare forțată a romanilor în care limba casteliana preponderent vorbită de către noii coloni se adaptează celei materne. Majoritatea specialiștilor lingviști consideră că amestecul dintre două sau mai multe limbi aduce o bogăție stilistică și de vocabular pentru că permite utilizatorilor să se exprime liber. Fără îndoială acest amestec ar putea reprezenta și problema în mod expres într-o societate monolingvistică, unde se cer examene școlare și trecerea treptelor educative. Unele studii despre bilingvism și contactul direct dintre limbi au constatat amestecul de coduri ca sinonime de deficiență lingvistică (cf. Weinreich 1953 și Alvar 1986). Alții contrari sunt aparatori acestui fenomen dar atrag atenția că acest lucru trebuie realizat doar atunci când se constată dominarea perfectă a celor două limbi implicate (Henze 1997:88). "Pidgin-ul" (se referă la împrumuturi lingvistice) cel mai vechi întâlnit este cel al limbii libere (franca sau sabir) este un dialect utilizat de marinarii și comercianții din zonele de porturi libere (franco)ale litoralului mediteranean în secolul XIV ce a continuat până în sfârșitul secolului XIX. Originea acestui termen nu este cu totul clară. Se presupune că acest cuvânt provine din pronunția în chineză a cuvântului englez "business" ("afacere-negot"), dar ar putea fi și din expresia engleză "pigeon English" ("porumbel englez"), ce se referă la porumbelul voiajor. În limba chineză tradițională: 洋泾濱, sau în cea simplificată - modernă: 洋泾浜, pinyin: yáng jīng bīn, a cărui origini se situează în jurul râului Jing. Este limba franca (lingua franca) primită în engleză a celor ce traiesc în regiunea Guangzhou. Primul congres de "rumañol" a avut loc în data de 11 iulie în Torrelaguna localitate situată la 75 kilometri nord de Madrid. Au fost studiate influențele socio-culturale pe care limba castiliană a avut-o asupra romanilor ce au locuit sau locuiesc în peninsula iberică, la nivel oral sau comportamental: rumañolul vulgar - rumañolul necesar - și funcția utilă a limbii vorbite. Tema congresului a fost: Romaniol (Rumañol) ca nou idiom - cuvântul între corectitudine și divagare - rumañolul scris și mai cel ales vorbit. Acest fenomen existent a fost analizat de către inițiatorii acestui prim congres de "rumañol" - "rumañol" RroMadrid, Comunitate Română în Spania Intereses Bilaterales, revista Origeni și pagina web www.spaniaromaneasca.com, Institutul Cultural Română în Spania, studenții de la Universitatea Spiru Haret-Madrid. Congresul a dorit ca acest nou fenomen să fie acceptat și cunoscut și în România, unde multe persoane consideră că cei care amestecă româna cu spaniola nu au respect pentru limba maternă și adiacent utilizează peiorativul "căpsunari" acest grup socio-laboral. Primele analize și enunțuri ale acestei noi apariții lingvistice au apărut în data de duminică 24 iulie când cotidianul spaniol El Mundo în suplimentul său duminical a publicat un reportaj scris de ziaristul spaniol de origine română [redacted] (născut în Ploiești). În finalul articolului apare o notă care menționează existența cuvântului "RUMANOL...ROMANOL!"¹⁴ În cadrul emisiunilor de radio ale postului de radio public național spaniol Radio Nacional de España...program numit "El Tranvia" (directori Olga Viza și Javier Capitan) ziaristul [redacted] de Transilvania în calitate de colaborator și expert în producții cine-tv-radio a enunțat termenul de "rumañol" ca jargon utilizat de către românii rezidenți în teritoriul iberic. Emisiune de radio "El Tranvia" era transmisă zilnic de postul de radio național [redacted] utilizând cuvinte în rumañol (romaniol) prezenta muzică românească alternativă, pasaje audio din slujbele religioase ortodoxe române, fapt care a adus o audiență relativ înaltă în rândul ascultătorilor spanioli. [redacted] a fost premiat în anul 2000 de către Clubul Internațional de Presă ca "Cel mai bun ziarist" printre alți nominalizați fiind și:

1992: S.M. Don Juan Carlos I/1998: Kofi Annan./2000: Mario Soares./2000: Alexandru Emil Petrescu/2001: Arcadi Espada (El País)/2002: Raúl del Pozo (El Mundo)/2003: Carmen Rigalt (El Mundo)/2004: Bieito Rubido (La Voz de Galicia)/2005: Roberto Palomar (Marca) și Rafael Fraguas (El País).

[redacted] a fost cel care a lansat un nou stil jurnalistic în Spania pe care l-a denumit "Vivir la vida" sau în latină: Carpe diem! "Carpe diem!" este o locuțiune în latină enunțată de către poetul latin Horatius în "Ode" (11.8) și care parafrazându-l ar putea fi tradusă ca: "traiește-ți momentul": "Carpe diem quam minimum credula postero" Traiește-ți viața ca și cum ar fi ultimul moment, traseți viața din plin. Este un topic arhicunoscut în lumea literară universală (renastere, baroc, romanticism) Acest topic se referă la viața emigranților - coloni români din Spania cunoscuți în România sub peiorativul "capsunari". Ziaristul în articolele și reportajele sale surprinzând momentele de viață tensă ca imigrant într-o lume nouă. [redacted] a fost primul ziarist român în Spania care a fost nominalizat pentru premiile PDF GALARDONES PUEBLO NUEVO VI Edición Formato de archivo: PDF/Adobe Acrobat - Versión en HTML... [redacted] ALEXANDRU EMIL PETRESCU. PERIODISTA RUMANO... În continuare: pasaj din articolul apărut în ziarul "El Mundo" Domingo, 24 de Julio de 2005, número 510 EL VOCABULARIO A pesar de la similitud de muchas palabras entre el rumano y el castellano, muchos de los inmigrantes, especialmente los más mayores y los que llevan menos tiempo, no hablan español. Los de segunda generación, sin embargo, conocen el español y lo mezclan con el rumano en una jerga, el rumañol, a veces difícilmente comprensible y que también toma términos del valenciano. Éstos son algunos ejemplos: Am o sita: tengo una cita. Sarut mana: una forma de saludo de los hombres a las mujeres traducible por «de beso la mano». Castellón: Castellón. Ven aici: ven aquí. Am parlat: hemos hablado. Sepote observa si aparitia unui mod denumit code-switching în care cei cel utilizează recurs la propoziții sau fraze care încep în spaniolă sau română iar apoi se observă că vorbitorul schimbă vocea exprimării pentru simplificarea codului în cealaltă limbă. Putem adăuga la acest "dicționar" cuvinte ca: "regalo" (cadou), "tarjeta" (card), "ingreso" (depunere la banca), "cita" (programare), "obra" (santier), "trabajo" (munca), "cole" (n.r. - colegio - școală), "guarderie" (gradiniță), "hola" (bună ziua): verbe ca regresez (ma întorc)

Putem observa și noile cuvinte "romanizate": "mi-a regalat" (mi-a daruit), "m-am impatronat" (am obținut viza de flotant - empadronamiento), "am îngresat banii" (am deșpus banii la banca)

„CRITICIȘTII”

Pe vremurile bune ale comunismului din România, când aproape toți dintre cei care conduc acum destinele frumoasei noastre țări erau niște cătehuși ce se gudurau pe lângă ușile mai marilor zilei pentru a le face loc în schemă, mulți dintre românii care au avut norocul de a se naște și crește pe lângă granițele țării se chinuiau să învețe cuvinte în rusă, sârbă, bulgară și chiar maghiară. Sigur că nu o făceau pentru a-și trece în CV încă o limbă străină, ci pentru a putea urmări programele de televiziune ale țărilor vecine, că în televiziunea română era doar program de somn sau de pupat dosul conducătorului iubit de către cei amintiți ceva mai sus. Este clar că orice cuvânt învățat într-o limbă străină este de mare utilitate atunci când te afli pe alte meleaguri și cu zâmbetul pe buze te poți adresa unei frumoase vânzătoare pentru a-i cere o înghețată. Dar cel mai important însă este învățarea unei limbi străine când te afli pentru mai mult timp într-o țară străină și unde te gândești să rămâi chiar pentru toată viața. Fără a cunoaște limba este aproape imposibil să lucrezi, să de descurci cu administrația și atâtea altele. Așa că fiecare român care a ajuns în Spania a încercat să învețe spaniola cât mai repede posibil, fiecare după cum a putut, unii făcând cursuri de limbă iar alții, cei mai mulți, după ureche. Îmi aduc aminte de unul dintre românii care, abia ajuns în Spania, îmi spunea că el se descurcă tare ușor cu limba, că este destul de ușoară, nu trebuie să pui decât un "o" la sfârșitul fiecărui cuvânt românesc și te poți descurca în limba lui Cervantes. Învățatul limbii după ureche a făcut ca majoritatea românilor să aibe un vocabular fragmentat, cunoscând multe cuvinte din sectorul unde luca și foarte puține din alte domenii. Mai există însă și faptul că foarte mulți dintre românii aflați aicea au venit cu

un vocabular sărac în limba română apărând astfel acele cuvinte care sunt un amestec între spaniolă și română catalogate de către unii ca romaniol. Sigur că eu nu voi face o analiză foarte strictă a moti-

velor care au dus la acest amestec de cuvinte, care nu este ceva nou sub soare, și care la urma urmei nu este nici chiar așa de grav. Cei care vorbesc în "romaniol" nu pot strica limba română și, desigur, nici pe cea spaniolă. Ceea ce este interesant însă este faptul că s-au găsit persoane care să dea o mare importanță acestui fenomen și desigur să înceapă o luptă pentru paternitatea acestui frumos cuvânt cu nume de romaniol. O fi și asta ceva important, să fiu tată de un cuvânt, mai ales dacă ești dintre vorbitorii în limba păsărească. Asta însă nu este totul, fiindcă există și categoria românilor dotați intelectual, care după profunde procese de gândire, exprimate poate chiar în romaniol, s-au gândit că nu este rău ca ei să ajungă doctori în această specialitate, așa că au apărut doctoranzii de romaniol, adică viitorii doctori ai nimicului. Fiindcă ce poate fi mai mult decât nimic această păsărească cu nume de romaniol care nu poate decât să te distreze. Sau poate îi distrează numai pe unii fiindcă alții, așa cum spuneam, au luat lucrurile în serios, ba devenind tată de romaniol cu acte în regulă după ce i-au pus la respect pe ceilalți pretendenți, ba doctori în limba spălătoarelor. Păi chiar avea dreptate românul de care vă povesteam la început că este ușoară spaniola, fiindcă trebuie să pui doar un "o" și din doctorand te transformi în doctorando cât ai bate din palme și astfel îi poți nași pe bieții români care cu greu își câștigă o pâine pe aceste meleaguri străine vorbind, desigur, în romaniol.

Romaniol

Madrid
1 agosto, 2009